

Gemeente
Coevorden

Cultuurnota gemeente Coevorden (ontwerp)

(april 2023)

Inhoudsopgave

1. Visie op cultuur	3
1.1 De waarde van cultuur.....	3
1.2 Ons vertrekpunt: cultuur vanuit het kind.....	3
1.3 Cultureel ecosysteem	3
<i>Op school</i>	
<i>In de samenleving</i>	
<i>Kunst in de openbare ruimte</i>	
<i>Erfgoed</i>	
1.4 Wegwijzers en bruggenbouwers.....	6
<i>Cultuurcoach</i>	
2. Van visie naar beleid	7
2.1 Cultuuronderwijs.....	7
<i>Primair onderwijs</i>	
<i>Voortgezet onderwijs</i>	
<i>Buitenschoolse cultuureducatie</i>	
<i>Rol van de cultuurcoach</i>	
2.2 De culturele basisinfrastructuur	8
<i>Cultuurpodium Coevorden</i>	
<i>De Fabriek</i>	
<i>Stedelijk Museum Coevorden</i>	
<i>Culturele broedplaats</i>	
2.3 De amateurkunstverenigingen en cultureel ondernemers	10
<i>Ondersteuning amateurkunstsector</i>	
<i>Cultureel ondernemers</i>	
<i>Rol van de cultuurcoach</i>	
2.4 Andere culturele vrijwilligersorganisaties.....	12
<i>Synagoge Coevorden</i>	
<i>Rol van de cultuurcoach</i>	
2.5 Cultuurparticipatie	13
2.6 Jongerencultuur.....	13
2.7 Ons cultureel bezit	13
<i>Cultuurhistorie en erfgoed</i>	
<i>Kunst in de openbare ruimte</i>	
<i>Gemeentelijk kunstbezit</i>	
2.8 Cultuurcoach	14
<i>De verbinder</i>	
<i>De voorlichter</i>	
<i>De organiserende ontwikkelaar</i>	
3. Van beleid naar uitvoering	16
4. Financiële uitwerking in scenario's.....	17
4.1 Huidig beleid	17
<i>Ongewijzigd beleid</i>	
<i>Culturele Gemeente van Drenthe</i>	
4.2 Nieuw beleid.....	17
<i>De culturele basisinfrastructuur</i>	
<i>Drie scenario's: toelichting vooraf</i>	
<i>Scenario 1</i>	
<i>Scenario 2</i>	
<i>Scenario 3</i>	
5. Bronnen.....	21

1. Visie op cultuur

1.1 De waarde van cultuur

Als we het over cultuur hebben en waarom we dat belangrijk vinden, dan gebruiken we vaak het woord 'waarde'. Wat bedoelen we precies met de waarde van cultuur? Die waarde ligt wat ons betreft in het plezier van het scheppen, het creatieve uiten en de reactie die dat teweeg brengt bij jezelf en de ander. Maar het kan ook zijn het ontdekken van je talent, in de intrinsieke motivatie om uiting te geven aan je ideeën, in maatschappijkritiek, in het loskomen van de dag, in het kijken naar en genieten van kunst. De waarde zit vaak ook in het kunnen meedoen, in cultureel opzicht groeien en het bereik van cultuur vergroten.

Onder cultuur verstaan wij alle bronnen en uitingen op het gebied van beeldende kunst, theater, muziek, muziektheater, drama, dans, letteren, audiovisuele kunst, immaterieel en materieel erfgoed, cultuurhistorie.

1.2 Ons vertrekpunt: cultuur vanuit het kind

Om de waarde van cultuur te kunnen ontdekken, voor en bij jezelf, zou de ontmoeting met cultuur op zo vroeg mogelijke leeftijd moeten beginnen, op diverse plekken en momenten. Daarvoor is ruimte nodig voor cultuur in alle opzichten in de gemeente, letterlijk en figuurlijk.

We kijken vanuit het kind, de weg die het kind kan bewandelen om cultureel kansrijk op te groeien. In de ideale situatie is die mogelijkheid er voor ieder kind.

Welke voorwaarden zijn nodig zodat ieder kind de mogelijkheid heeft om cultureel kansrijk op te groeien? Als dat niet thuis is, waar dan wel? Of als het wel thuis is, wat moet er aanvullend daarop beschikbaar zijn in de omgeving? Hoe zorg je ervoor dat het toegankelijk is voor ieder kind en bereikbaar?

Wanneer we het over 'het kind' hebben, bedoelen we kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 18 jaar.

'Kansrijk opgroeien' is een bewust gekozen term om de raakvlakken en samenhang aan te geven met andere domeinen en doelstellingen. Het is een manier van kijken naar en werken aan de vraagstukken in onze gemeente die op draagvlak kan rekenen. Op deze manier willen we ook de samenwerking bevorderen tussen cultuur en andere domeinen, bijvoorbeeld op het gebied van positieve gezondheid, preventie, eenzaamheid. Tegelijkertijd ligt de nadruk binnen cultuurbeleid in het geval van cultureel kansrijk opgroeien ook bij de waarde van cultuur in zichzelf.

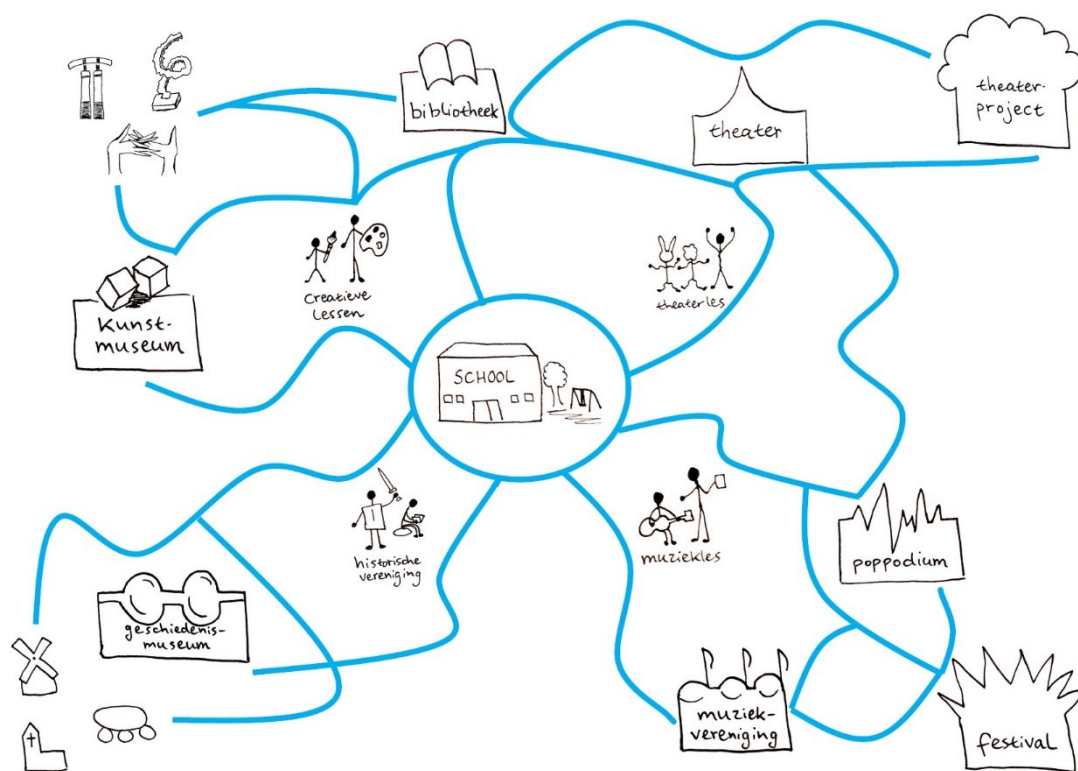
Deze visie op cultuur is leidend voor het cultuurbeleid van de gemeente Coevorden. In deze cultuurnota maken wij zichtbaar wat de vertaling daarvan is in en voor de gemeente Coevorden. Op welke manier wij de cultuur die deze waarde in zich heeft willen stimuleren. En welke rol de gemeente heeft.

1.3 Cultureel ecosysteem

Om cultureel kansrijk op te groeien is het nodig om te investeren in wat we het cultureel ecosysteem noemen en in de noodzakelijke voorwaarden. Dit is een ingewikkelde term. Wat bedoelen we hiermee? We kijken naar alle culturele plaatsen, plekken, organisaties en personen in onze gemeente vanuit het kind. Al deze spelers in het systeem kunnen bijdragen aan het cultureel kansrijk opgroeien van het kind. Ze werken daarin samen en staan in relatie tot elkaar, met als doel om de kansen voor het kind te vergroten om cultureel op te groeien.

Sommige kinderen maken thuis en vanuit huis kennis met kunst en cultuur, maar dat geldt, om wat voor reden dan ook, niet voor elk kind. Als we willen dat het kind cultureel kansrijk kan opgroeien wil dat zeggen dat we ook of juist moeten kijken naar andere plekken in het systeem waar het veilig en in gelijkheid kan. En naar de voorwaarden die

nodig zijn om de spelers in dat systeem in staat te stellen om dit waar te maken. Dan hebben we het over het onderwijs, over culturele instellingen, amateurorganisaties, cultureel ondernemers, culturele initiatieven in de samenleving.

Op school

De school is de veilige plek waar een kind ook op cultureel gebied kan ontdekken waar het hart naar uitgaat of waar het talent voor heeft. De school vormt de spil in het cultureel ecosysteem. De ruimte voor cultuuronderwijs op scholen is afhankelijk van factoren als het schoolbeleid en de aanwezigheid van een intern cultuurcoördinator (ICC'er).

Voor het cultuuronderwijs in het primair onderwijs is er het cultuurmenu. Dit is enkele jaren geleden samen met de scholen in een nieuwe vorm ontwikkeld onder begeleiding van Stichting Kunst & Cultuur (K&C). Dit cultuurmenu bestaat uit een jaarlijks aanbod aan de scholen om vier voorstellingen te bezoeken en een keuzemenu met onder andere aanbod van lokale organisaties en cultureel ondernemers. We zien deze keuzevrijheid als een groot pluspunt. De gemeente financiert het cultuurmenu gedeeltelijk. Het grootste deel komt voort uit lumpsum-middelen voor het onderwijs (landelijke middelen). Scholen kunnen daarnaast deelnemen aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). In een samenwerkingsovereenkomst met K&C maken scholen plannen om zich verder te ontwikkelen op deskundigheid, visie, leerlijn en/of samenwerking. Zij ontvangen hiervoor een bedrag. De hoogte van het bedrag is afhankelijk van het aantal leerlingen van de school. In Coevorden neemt zo'n 85% hieraan deel. Aan het cultuurmenu doet een nog groter percentage van de scholen mee.

Binnen het voortgezet onderwijs wordt met de vakken tekenen, handenarbeid en culturele en kunstzinnige vorming (CKV) aandacht besteed aan kunst en cultuur. In de afgelopen jaren werd aanvullend hierop jaarlijks de Cult Clash in Coevorden en het Cultuurtraject in Oosterhesselen georganiseerd, waarvoor de gemeente Coevorden jaarlijks een subsidie beschikbaar stelt. In de afgelopen jaren is de organisatie van deze activiteiten beperkt geweest als gevolg van een halvering van de budgetten in 2014. Cultureel kansrijk opgroeien betekent dat we het voortgezet onderwijs ook stimuleren om de ruimte voor cultuuronderwijs op school te vergroten.

We zijn stimulerend en faciliteren scholen in het vergroten van de ruimte voor binnenschools cultuuronderwijs, voor alle scholen binnen onze gemeente. We doen dit vanuit bestaande structuren en breiden in samenspraak met de scholen uit.

In de samenleving

De school is de veilige plek waar je als kind kan ontdekken, proberen en de eerste stappen kunt zetten. Er komt een moment dat je verder wil. Je wilt bijvoorbeeld lessen gaan volgen. Ook kan het zijn dat je meer cultuur wilt beleven door naar een museum te gaan of het theater te bezoeken. Of je zoekt die beleving bij hele andere plekken. Waar kun je naartoe?

Een belangrijk onderdeel van het culturele ecosysteem is wat we cultuur in de samenleving noemen. Dit is een bont geheel van organisaties, plekken en momenten die allen binnen de mogelijkheden die er zijn een waardevolle bijdrage leveren aan cultuur in de samenleving. Vanuit onze visie zien we dat investeringen noodzakelijk zijn.

Als het om cultuur in de samenleving gaat, dan maken we keuzes. De culturele organisaties in de gemeente hebben namelijk niet dezelfde rol en niet dezelfde mogelijkheden. We zien in het cultureel ecosysteem in onze gemeente meerdere typen culturaanbieders.

Type 1: De culturele basisinfrastructuur

De culturele instellingen die deel uitmaken van de culturele basisinfrastructuur hebben een brede culturele maatschappelijke functie voor de gemeente en zijn de dragers van cultuur op professioneel niveau. Er zijn sterke relaties tussen de basisinfrastructuur en andere organisaties in het ecosysteem, cultureel en niet-cultureel. Om samen te werken, maar ook om ondersteunend te zijn naar organisaties. De instellingen in de culturele basisinfrastructuur zijn in de toekomst in staat om deze rol en positie te hebben en te houden. Dit vraagt om investeringen in de organisatie en in de huisvesting.

Onze rol ten opzichte van de culturele basisinfrastructuur is dat wij de voorwaarden scheppen, zodat de instellingen hun taak en opdracht kunnen vervullen. Er is een structurele subsidierelatie tussen de gemeente en de instellingen, waarbij we ook van ze verwachten dat ze waar mogelijk eigen inkomsten genereren. De subsidierelatie geeft ons de mogelijkheid om te sturen op impact en het realiseren van rol en positie door deze partijen.

De culturele basisinfrastructuur wordt gevormd door:

- Stichting Cultuurpodium Coevorden
- Stichting Stedelijk Museum Coevorden

Binnen de culturele basisinfrastructuur creëren we ook een culturele broedplaats in Coevorden, een plek waar ontmoeten, leren, oefenen, met zo weinig mogelijk drempels centraal staat. Zo'n broedplaats is er nu niet, maar is van groot belang voor de toegankelijkheid van cultuur, het bieden van een plek aan inwoners die graag bij elkaar willen zijn om cultuur te beoefenen of cultuuronderwijs te krijgen.

Type 2: Amateurkunstverenigingen en de cultureel ondernemers

Dit tweede type wordt gevormd door wat binnen cultuur 'de amateurkunst' wordt genoemd: een verzamelnaam voor alle culturele disciplines die op amateurniveau worden beoefend. We hebben het dan bijvoorbeeld over muziek (HaFaBra, zang), toneel, beeldende kunst. Deze laag wordt gevormd door de muziekverenigingen, de kunstenaarscollectieven, de zangkoren en toneelverenigingen. De organisaties zijn geaard in de gemeenschap in de gemeente Coevorden en leveren ieder voor zich een waardevolle bijdrage, op cultureel gebied, aan cultuurparticipatie en aan het buitenschools cultuuronderwijs. De organisaties en mensen in deze laag doen dit zelfstandig, waar nodig ondersteunen wij, meestal in projecten en activiteiten. Toegankelijkheid, bereikbaarheid en zichtbaarheid zijn belangrijke voorwaarden voor de organisaties. Minder tastbaar is dat ze een belangrijke bijdrage leveren aan gemeenschapszin en leefbaarheid in dorpen en stad. Aan diverse organisaties zijn cultureel ondernemers verbonden die cultuurlessen verzorgen: dirigenten, muziekdocenten, kunstenaars die schilderlessen geven. Binnen dit type onderscheiden we verder andere cultureel ondernemers die in onze gemeente

werkzaam zijn, vaak als zzp'er. Te denken valt aan professioneel beeldend kunstenaars en -collectieven.

Type 3: Culturele vrijwilligersorganisaties

Het derde type cultuuraanbieders bestaat uit culturele vrijwilligersorganisaties die een waardevolle bijdrage leveren op een specifiek onderdeel binnen cultuur. Bijvoorbeeld: Metal Front Coevorden, Stichting Kunstenaarsdorp Zweeloo, Stichting Synagoge Coevorden, Museum Thijnhof, Stichting Ter Klinke, historische verenigingen. Deze partijen opereren zelfstandig, waar nodig is er gemeentelijke ondersteuning, vooral in activiteiten en projecten. Een aantal van de organisaties in deze laag zijn kleinere organisaties met vergelijkbare vraagstukken op het gebied van vrijwilligers, organisatie en zichtbaarheid.

Kunst in de openbare ruimte

De gemeente Coevorden heeft een rijk bezit aan kunst in de openbare ruimte. Deze kunst is voor iedereen zichtbaar en is daarmee een zeer toegankelijke ontmoeting met cultuur en deel van het ecosysteem. De aanwezigheid van kunst in de openbare ruimte lijkt soms vanzelfsprekend, maar de praktijk laat zien dat als een kunstwerk wordt verplaatst of weggehaald, inwoners er zich eigenaar van voelen. De betekenis voor inwoners is groter dan we soms vermoeden.

Erfgoed

Wat over kunst in de openbare ruimte werd gezegd, geldt ook voor het erfgoed in onze gemeente, materieel en immaterieel. Zij zijn op allerlei plekken zichtbaar en aanwezig en zijn daarom ook onderdeel van het cultureel ecosysteem.

1.4 Wegwijzers en bruggenbouwers

Om een kind de gelegenheid te geven om kansrijk op te groeien is ondersteuning nodig. Die ondersteuning helpt je om te ontdekken en de weg te vinden. Ook de organisaties in het ecosysteem hebben ondersteuning nodig om bij te dragen in het cultureel kansrijk opgroeien. Daarvoor zijn wegwijzers nodig én bruggenbouwers, zodat verwijzingen en verbanden worden gelegd tussen organisaties, aanbieders enz. Dit krijgt vorm in het samenbrengen van vraag en aanbod en de structurele inzet van cultuurcoaches in de gemeente Coevorden. Cultuur staat daarin niet op zichzelf. Ook binnen sport en gezondheid wordt hierop ingezet. We zoeken de samenhang en trekken waar mogelijk samen op.

Cultuurcoach

In november 2021 startten we in de vorm van een pilot met een cultuurcoach in de gemeente Coevorden. We wilden ervaring opdoen met deze functie in de gemeente Coevorden, omdat we zagen dat er een ontwikkeling is (geweest) waarin ruimte is ontstaan tussen de culturele sector en andere sectoren, tussen cultuur en overheid, tussen cultuur en onderwijs en cultuur en andere domeinen. We legden op dat moment al het accent op cultuureducatie en -participatie, waardoor we die ontstane ruimte niet konden negeren en een rol en functie als die van de cultuurcoach nodig lijken te hebben. De ervaringen die we hebben opgedaan met deze bruggenbouwer in de culturele sector waren dusdanig positief dat er voor 2023 middelen beschikbaar zijn voor een uitgebreidere inzet van een cultuurcoach. We zien dat er voor onze visie en het dichter bij elkaar brengen van organisaties, cultuurdeelnemers enz. structureel een intermediaire functie als de cultuurcoach nodig is.

2. Van visie naar beleid

In het eerste hoofdstuk hebben we de grote lijnen voor het cultuurbeleid neergezet. Deze visie betekent dat we cultuur willen verstevigen in de komende jaren met het oog op het kind en diens mogelijkheden om cultureel kansrijk op te groeien. Keuzes en investeringen zijn de vertaling van dit uitgangspunt. Voor het uitvoeren van deze visie zijn investeringen nodig, in cultuur in de breedte en in het voorzieningenniveau in onze gemeente.

Dan hebben we het concreet over:

- cultuuronderwijs, binnen en buiten de scholen;
- de culturele basisinfrastructuur;
- de amateursector, de tweede en derde laag;
- cultuurparticipatie;
- jongerencultuur;
- het cultureel 'bezit', onze cultuurhistorie en de kunst in openbare ruimte;
- de benodigde wegwijzers en bruggenbouwers.

In dit hoofdstuk geven we weer wat we in de komende jaren op al deze onderdelen gaan doen. Onze rolgeving verschilt per onderwerp. In het ene geval zijn we voorwaardenscheppend, in andere gevallen zijn we stimulerend of faciliteren we organisaties. In dit hoofdstuk geven wij telkens weer wat de rol van de gemeente is en wat de betrokken organisaties van ons mogen verwachten.

2.1 Cultuuronderwijs

De school zien wij als de spil in het cultureel ecosysteem. Op elke school in de gemeente Coevorden moet ruimte zijn voor cultuuronderwijs. De scholen zijn vrij in hun keuze op basis van schoolbeleid, voorkeuren, mogelijkheden binnenschools. Wij zetten in het cultuurbeleid in op:

Primair onderwijs

We scheppen de voorwaarden om het cultuurmenu uit te breiden, zodat er een veelzijdiger menu voor scholen kan zijn. We tornen niet aan bestaande instrumenten en structuren, maar zien mogelijkheden om daarbinnen uit te breiden. Daarmee kunnen scholen ook voor andere cultuurdisciplines kiezen.

- Hiervoor verdubbelen wij de gemeentelijke bijdrage per leerling in het primair onderwijs naar € 7,- jaarlijks.

In de onderwijspraktijk komt dikwijls naar voren dat leerkrachten graag aan de slag willen met het vergroten van hun vaardigheden en deskundigheid om cultuurlessen te kunnen geven. Binnen CMK zijn er mogelijkheden voor scholen om hiermee aan de slag te gaan. Er is daarmee geen noodzaak voor de gemeente om daarin te ondersteunen.

Voortgezet onderwijs

Boven op de cultuurlessen die gegeven worden op het voortgezet onderwijs, verruimen wij de mogelijkheden om jongeren binnenschools in aanraking te laten komen met cultuur. In de afgelopen jaren was dit de Cult Clash in Coevorden en het Cultuurtraject in Oosterhesselen. Deze jaarlijkse vorm van ontmoeting van jongeren met cultuur in de gemeente Coevorden moet blijven.

- Hiervoor verdubbelen wij de gemeentelijke bijdrage per leerling in het voortgezet onderwijs naar € 7,- jaarlijks.
- Daarnaast zetten we de ondersteuning van de Kunstbende Drenthe voort, zodat jongeren in onze gemeente mee kunnen doen op een jaarlijks provinciaal podium voor talent en misschien zelfs kunnen doorstromen naar de landelijke Kunstbende.

Buitenschools cultuureducatie

De veilige omgeving van de school is de plaats waar een kind op ontdekkingstocht kan gaan in de wondere wereld van kunst en cultuur. Er komt een moment dat het de stap gaat zetten buiten school. Vaak zijn interesses dan al bepaald: voor muziek of een andere

discipline, voor lessen binnen een vereniging of individueel. Toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn belangrijke thema's.

- Toegankelijkheid: het verlagen van drempels werkt. Juist voor die kinderen wiens ouders niet in staat zijn om hun kind cultuuronderwijs aan te bieden. Binnen de gemeente zijn er allerlei mogelijkheden om dit mogelijk te maken, bijvoorbeeld via de Doe-Mee-Pas en het Rudi Zwolsfonds. Deze mogelijkheden willen we meer benutten. Ook willen we ervoor zorgen dat inwoners een beroep kunnen doen op het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Dit landelijke fonds biedt goede mogelijkheden aan inwoners om aan cultuur (en sport) deel te nemen. Maar er is meer nodig om de toegankelijkheid te vergroten.

Wij bieden daarom kinderen gedurende een periode van 1 jaar de mogelijkheid om voor een lager tarief cultuurlessen te volgen. Wij gaan op zoek naar een partij die op eigen kracht de uitvoering hiervan in de gemeente kan verzorgen in naschools of buitenschools aanbod, binnen of buiten een vereniging.

- Bereikbaarheid: bereikbaarheid van cultuuronderwijs is een lastig onderwerp. Wat voor de één als afstand te overzien is, is voor de ander te ver. Ook is bekend dat kinderen hun eigen weg vinden en zelf aan de slag gaan met wat ze online kunnen vinden. Met de culturele broedplaats zetten we al een belangrijke stap om een plek te creëren voor cultuurlessen. Centraliseren van een plek waar lessen kunnen worden gegeven heeft in een uitgestrekte gemeente als Coevorden nadelen, maar we kunnen niet alles. We willen meehelpen om slimme oplossingen te vinden voor het verder zo dichtbij mogelijk organiseren van cultuurlessen. Het vraagt om samenwerking tussen organisaties, om het bundelen van vragen enz. We zien een rol voor de cultuurcoach om culturele partijen op weg te helpen om manieren te vinden om dit te organiseren.
- Een ander thema voor het buitenschools cultuuronderwijs is de vindbaarheid. Als je op zoek bent naar een aanbieder van cultuurlessen dan is er op dit moment geen voorziening die je daarin helpt. Vraag en aanbod kunnen dicht bij elkaar worden gebracht en dat kan ook vrij eenvoudig door het digitaal te doen. Deze voorziening realiseren we op korte termijn. We sluiten daarvoor aan bij de website www.actiefincoevorden.nl waar cultuur eenvoudig aan kan worden toegevoegd.

Rol van de cultuurcoach

Vernieuwing van en hernieuwde aandacht voor dit onderwerp is geen gemakkelijke opgave. De infrastructuur voor de buitenschoolse cultuureducatie staat er door allerlei ontwikkelingen in de afgelopen 20 tot 30 jaar niet goed voor. We leggen niet de vinger op waar dat door komt en wie dat heeft gedaan, maar zien het als een gegeven van waaruit we nieuwe stappen zetten. Met deze keuzes zetten we betekenisvolle stappen. Daarnaast zien we een belangrijke rol weggelegd voor de cultuurcoach als bruggenbouwer in de buitenschoolse cultuureducatie. Dit wordt zichtbaar in bijvoorbeeld het leggen van verbindingen tussen vraag en aanbod en het ondersteunen van organisaties in het vinden van oplossingen voor de bereikbaarheid van cultuuronderwijs.

2.2 De culturele basisinfrastructuur

Cultuurpodium Coevorden

Het Cultuurpodium Coevorden ontstond in 2010, als zelfstandige stichting die verantwoordelijk is voor Theater Hofpoort in Coevorden. De stichting zorgt ieder theaterseizoen voor een veelzijdige theaterprogrammering in de raad- annex theaterzaal in Hof van Coevorden. Vanaf 2020 tot en met mei 2023 exploiteerde de stichting een eigen ruimte in de binnenstad van Coevorden, @De Fabriek, een oude machinefabriek aan de Sint Jansstraat. In die periode is ervaring opgedaan met een tweede theaterlocatie in de stad Coevorden en een locatie waar de stichting zelf verantwoordelijkheid voor droeg. Die ervaring laat zien dat er behoefte is aan een laagdrempelige culturele plek waar naast voorstellingen ook andere cultureel-maatschappelijke activiteiten gehouden kunnen worden.

In 2022 deden wij onderzoek bij het Cultuurpodium Coevorden met het oog op de toekomst. De uitkomsten van het onderzoek zijn gedeeld en besproken met de stichting en

de professionals in dienst van de stichting. Tezamen met dit onderzoek leidt de vertaling van onze visie op cultuur in beleid tot de volgende keuzes:

- Stichting Cultuurpodium Coevorden behoort tot de culturele basisinfrastructuur;
- De instelling heeft in de toekomst een brede cultureel-maatschappelijke functie voor de gemeente Coevorden. Deze functie gaat verder dan de verantwoordelijkheid voor een theaterprogrammering;
- Cultuurpodium Coevorden beschikt in de toekomst naast de theaterzaal in Hof van Coevorden over een tweede locatie in de stad Coevorden. Het biedt de organisatie de mogelijkheid om maatschappelijk van grotere betekenis te zijn en meer doelgroepen te bereiken. In het realiseren van deze tweede locatie onderzoeken we of er een combinatie gemaakt kan worden met de culturele broedplaats. Met deze tweede locatie is er ook de ruimte om te zorgen voor adequate huisvesting voor het personeel in dienst van de stichting;
- Voor deze brede cultureel-maatschappelijke functie is uitbreiding van het personeel een vereiste. Uit het onderzoek blijkt dat een zakelijk leider en extra administratieve capaciteit nodig is.

In het hiervoor bedoelde onderzoek staat de aanbeveling om de theaterzaal in Hof van Coevorden actief te hernemen. In de periode 2020-2022 was het niet of slechts beperkt mogelijk om deze zaal te gebruiken voor theatervoorstellingen. Tegelijkertijd nam het gebruik door de gemeentelijke organisatie toe. De zaal leende zich uitstekend voor vergaderen in coronatijd en ook na corona is het met een groeiende organisatie een van de weinige plekken zo niet de enige waar grotere groepen kunnen vergaderen, ook in hybride vorm. In de beginjaren hoefde voor de theaterprogrammering in de zaal doorgaans alleen rekening te worden gehouden met de vergaderingen van de gemeenteraad. Dit maakt de noodzaak van goede afspraken over het gebruik en over op- en afbouw van opstellingen nog groter. Vanaf het seizoen 2023-2024 zullen de voorstellingen (35-40 per jaar) weer gehouden worden in de zaal in Hof van Coevorden. Bij de realisatie van een tweede theaterlocatie kan de verhouding tussen de voorstellingen in de theaterzaal en de tweede locatie worden bepaald. Duidelijk is wel dat als er in dat geval minder voorstellingen in de theaterzaal kunnen, de tweede locatie een behoorlijke omvang moet hebben. De theatervoorziening in de gemeente Coevorden zou anders achteruitgaan.

De Fabriek

Wij hebben in 2023 een quick scan onderzoek laten doen naar de haalbaarheid van een permanente theaterlocatie in De Fabriek. De belangrijkste vraag om te beantwoorden was, wat er qua geluidsniveau moet gebeuren om een theater op die plek te realiseren. Andere zaken zoals technische installaties en duurzaamheid zijn afgeleide daarvan. Uit dit onderzoek is gebleken dat een permanent theater op die plek om zeer ingrijpende verbouwingen vraagt en om grote constructieve maatregelen vraagt. Daarmee tast je bovendien het karakter van het huidige pand aan en de sfeer die nu zo wordt gewaardeerd. De investering die ervoor nodig is, is hoger dan het realiseren van een nieuwe tweede theaterlocatie.

Stedelijk Museum Coevorden

Het Stedelijk Museum Coevorden zoals we dat vandaag de dag kennen is het resultaat van een grondige vernieuwing van het museum en verbouwing en restauratie van het Arsenaal in Coevorden in 2013. De organisatie deelt het gebouw met de bibliotheek, Toeristisch Recreatief Coevorden (ToReCo) en de historische vereniging Coevorden.

In 2022 is een verkenningsplan gemaakt naar de toekomstige ontwikkeling van het Stedelijk Museum in Coevorden. Deze wens om tot een verkenningsplan te komen, ontstond na het wensbeeld 'Schatkist vol verhalen' (2019), waarin het stichtingsbestuur de ambitie uitsprak om te groeien: in professionalisering, qua huisvesting, in bezoekersaantallen, in impact voor de gemeente en de regio. Het resultaat van dit verkenningsplan is een routekaart tot (indicatief) 20230, waarin bestuur van het museum en gemeente afzonderlijk en samen stappen zetten om deze ambities te realiseren. In het verkenningsplan komt dit concreet tot uiting in maatregelen en investeringen. De vertaling van onze visie op cultuur in beleid leidt tot de volgende keuzes:

- Stichting Stedelijk Museum Coevorden is onderdeel van de culturele basisinfrastructuur;
- De instelling heeft in de toekomst een brede cultureel-maatschappelijke functie voor de gemeente Coevorden, aantrekkelijk en herkenbaar voor inwoners en bezoekers van de gemeente Coevorden. De rol en positie van de organisatie wordt daarmee belangrijker en groter voor de gemeente Coevorden. De museumorganisatie is het centrum waar deskundigheid en expertise is op onderwerpen als collectiebeheer, tentoonstellingen en is dienstverlenend naar andere organisaties in de gemeente. Waar mogelijk werkt het samen met andere partijen in de gemeente in projecten en activiteiten, binnen en buiten de stad Coevorden. Deze keuze betekent ook dat het museum zich in de toekomst niet meer uitsluitend richt op het verleden van de stad Coevorden en het vestingverleden.
- Als monumentaal pand met zijn historische uitstraling, is het Arsenaal aan de Haven in Coevorden dé plek waar het Stedelijk Museum Coevorden is gehuisvest. Uitbreiding van het museum vindt plaats in het Arsenaal, wat betekent dat er voor andere gebruikers een plek elders in de stad wordt gevonden;
- Huidige gebreken aan het gebouw, worden aangepakt op het moment dat het gebouw beschikbaar is om geschikt te maken voor het museum. Hieronder valt niet het jaarlijks onderhoud dat nodig is voor de instandhouding van dit monumentale pand, dat voortvloeit uit het MJOP;
- Om deze bredere functie te kunnen vervullen is verdere professionalisering nodig. Het museum krijgt de mogelijkheid om een curator en conservator aan te trekken.

Culturele broedplaats

In de visie op cultuur lanceren we een nieuw fenomeen in het Coevordense culturele veld en verheffen deze meteen tot de basisinfrastructuur. Cultuur is gebaat bij een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, kunnen oefenen, leren en samen cultuur kunnen maken. Te denken valt aan een open podium voor muzikanten, een atelierruimte, ruimtes waar voor een laag tarief cultuurlessen kunnen worden gegeven. In gesprekken met organisaties wordt duidelijk dat zo'n plaats wordt gemist, een cultureel toegankelijke plek, herkenbaar en aansprekend voor jong en oud, maar in de eerste plaats voor het kind. Een culturele broedplaats is een wezenlijke schakel in het cultureel kansrijk opgroeien.

In Coevorden is hiervoor een geschikte locatie. Het gebouw dat we Cultuurhuis noemen heeft bij de bouw alle voorzieningen gekregen als cultureel gebouw. Met het vertrek van de huidige huurder ontstaat een nieuwe situatie. Met het realiseren van de culturele broedplaats op deze plek, zetten we een grote stap in het realiseren van onze visie op cultuur. Diverse culturele disciplines kunnen bij elkaar komen: beeldende kunst, cultuureducatie, open podium, dans, een plek en plaats voor jongerencultuur.

- We realiseren in het Cultuurhuis in Coevorden een culturele broedplaats die deze functie vervuld. Als dat mogelijk is, wordt de broedplaats onderdeel van Stichting Cultuurpodium Coevorden.

2.3 De amateurkunstverenigingen en cultureel ondernemers

Ondersteuning amateurkunstsector

Deze laag wordt gevormd door organisaties die vaak al zeer lang bestaan en geaard zijn in de gemeenschap. Zij leveren een waardevolle bijdrage aan cultuur én aan gemeenschapszin en leefbaarheid in de gemeente. Het zijn de verenigingsverbanden die zelfstandig opereren. Waar mogelijk krijgen zij op projecten en activiteiten ondersteuning van de gemeente. Het zijn de organisaties waar cultuurparticipatie zichtbaar wordt. Een aantal daarvan zijn met de cultureel ondernemers ook de aanbieders van het buitenschools cultuuronderwijs. De amateurkunst is een waardevol deel van het ecosysteem: het biedt werkgelegenheid voor cultuurprofessionals, het kan een springplank zijn voor nieuw talent en de basis zijn voor het ontstaan van nieuwe culturele genres. Dat ze dit doen en de manier waarop ze dit doen, is bijzonder, maar ze hebben het ook lastig. Binnen deze organisaties is sprake van terugloop en vergrijzing en jonge aanwas loopt terug. Ook is er in de nabije omgeving steeds minder toegang tot aantrekkelijke, betaalbare amateurkunstvoorzieningen. Financieel gezien gaat het ze ook niet altijd voor de wind. Een aantal verenigingen ontwikkelden betekenisvolle initiatieven om hier op in te spelen en tot vernieuwing te komen.

Het rapport 'Revitalisering van de amateurkunst, investeren in een betere ondersteuningsstructuur' (BMC, september 2021) geeft aan dat de amateurkunst-sector tegen uiteenlopende vraagstukken aanlopen die het voortbestaan van de organisatie raken. Dan gaat het niet alleen om de aanwas van nieuwe leden. Maar ook om het vinden van bestuursleden en geschikt artistiek kader, om het kunnen voldoen aan nieuwe wetgeving rondom bijvoorbeeld persoonsgegevens en om het adequaat in kunnen spelen op veranderingen in de samenleving, bijvoorbeeld de behoefte van burgers aan meer flexibiliteit in vrijetijdsbesteding. Het onderzoek dat is gedaan toont aan dat de ondersteuningsstructuur in de afgelopen decennia op alle niveaus (landelijk, provinciaal en gemeentelijk) is verbrokkeld, waardoor de structuur versnipperd is en niet op elkaar afgestemd. De onderzoekers stellen dat de amateurkunstgroepen er feitelijk alleen voor staan en het zwaar hebben. De inzet van cultuurcoaches is een lichtpunt, evenals de tijdelijke ondersteuning vanuit de coronasteunmiddelen voor cultuur. De behoefte aan ondersteuning is echter niet tijdelijk.

Deze analyse is voor de onderzoekers de opmaat geweest voor het doen van aanbevelingen voor de revitalisering van de amateurkunst en de verbetering van de ondersteuningsstructuur. Er is sindsdien op landelijk en provinciaal niveau meer aandacht voor amateurkunst. De staatssecretaris van Cultuur en Media kondigde in november 2022 aan dat zij aanstuurt op een Nationaal Akkoord Amateurkunst met afspraken over een structurele, samenhangende aanpak voor ondersteuning van amateurkunstgroepen. Ook werd naar aanleiding van het onderzoek en een advies van de Raad voor Cultuur het budget voor de cultuurcoach in de Brede Regeling Combinatiefuncties verhoogd.

Het is nog te vroeg om te zeggen wat de concrete betekenis op lokaal niveau zal zijn. Er wordt gesproken over een vergelijkbare aanpak als in het sportbeleid met provinciale en gemeentelijke akkoorden. Het is echter duidelijk dat er in de nabije toekomst (vanaf 2025) meer aandacht is en meer middelen beschikbaar zullen zijn voor de ondersteuning van de amateurkunst.

In 2021 is er binnen VDG-verband een enquête gehouden over de ondersteuning van culturele vrijwilligersorganisaties in Drenthe. In totaal deden 159 organisaties mee, 16% daarvan kwam uit de gemeente Coevorden. De gemeente Coevorden was de derde Drentse gemeente qua respons. De resultaten van deze enquête zeggen dus iets over welke ondersteuningsbehoefte er bij culturele vrijwilligersorganisaties in onze gemeente is. Die behoefte ligt voornamelijk op het vlak van:

- ondersteuning bij het aanvragen van subsidies;
- de inzet en werving van vrijwilligers;
- het vinden van culturele professionals in Drenthe;
- samenwerking met andere culturele organisaties;
- ondersteuning bij promotie en communicatie.

Cultureel ondernemers

In onze gemeente en in de regio zijn inwoners die als cultureel ondernemers actief zijn, op het gebied van muziek, beeldende kunst enz. Deze zzp'ers vormen een belangrijk deel van het aanbod aan cultuuronderwijs in de regio en zijn de mensen die kunst en cultuur maken. In Drenthe is deze beroepsgroep kleiner dan in andere delen van het land, maar daarmee niet minder waardevol. Uit onderzoek (Kunstenaars stoppen niet..., oktober 2021) dat ook in Drenthe plaatsvond, is bekend dat een deel van deze ondernemers noodgedwongen het pad van het ondernemerschap op is gegaan. Ook is bekend dat cultureel ondernemers dikwijls niet de vergoeding krijgen waar ze recht op hebben. Allerlei factoren liggen daaraan ten grondslag. Het onderzoek laat zien wat er vaak fout gaat tussen vragers en aanbieders, waardoor cultureel ondernemers soms voor een appel en ei hun werk doen en dit ook accepteren. Zij zijn echter noodzakelijk in het culturele netwerk in de gemeente en de regio en hebben recht op een eerlijke vergoeding. Overheden en culturele instellingen werken daarom steeds vaker met de Fair Practice Code (FPC) als onderdeel van de Governance Code Cultuur.

- De gemeente Coevorden gaat de Fair Practice Code voor de cultureel ondernemers hanteren. De gemeente is echter meestal geen opdrachtgever. Meestal zijn dat de scholen, instellingen, verenigingen enz. Wij verwachten van de culturele instellingen dat

zij dezelfde code hanteren en nemen deze code ook op in nieuwe subsidieregelingen voor kunst en cultuur. Als wij geen directe invloed hebben, zijn wij stimulerend naar organisaties om volgens deze principes afspraken te maken met cultureel ondernemers.

Rol van de cultuurcoach

De cultuurcoach speelt een belangrijke verbindende rol in de ondersteuning van de amateurkunstverenigingen door organisaties te helpen bij vraagstukken op het gebied van zichtbaarheid, het ondersteunen bij het zoeken naar subsidies en fondsen voor projecten en activiteiten. Ook is de coach een luisterend oor als het gaat om het werven van vrijwilligers en andere organisatorische onderwerpen.

De inzet van de cultuurcoach is lokaal, maar we kijken ook verder. De amateurkunstverenigingen in de gemeente Coevorden staan hierin namelijk niet alleen. In VDG-verband wordt vanuit de Drentse samenwerkingsagenda nagedacht en gewerkt aan hoe gemeenten de amateurkunst terzijde kunnen staan. Onze inzet is om waar mogelijk te kijken naar gezamenlijke oplossingen, regionaal of provinciaal. Een aantal onderwerpen die hiervoor genoemd werden als uitkomst van de enquête leent zich daar uitstekend voor.

2.4 Andere culturele vrijwilligersorganisaties

In hoofdstuk 1 noemden we een aantal voorbeelden van culturele organisaties in deze laag. Het is een verzameling van voornamelijk vrijwilligersorganisaties. Deze organisaties opereren in principe zelfstandig, we ondersteunen waar mogelijk projecten en activiteiten.

We zien dat een aantal organisaties van dit type een specifieke rol hebben in het cultureel ecosysteem dat we voor ogen hebben. Concreet gaat het dan over Stichting Synagoge Coevorden.

Synagoge Coevorden

Vanaf 2012 ontfermt de Stichting Synagoge Coevorden zich over de voormalige synagoge en het naastgelegen rabbihuis. Sinds 2017 zijn de gebouwen opengesteld voor het publiek. De stichting heeft zich de afgelopen jaren gericht op het onderzoek en presenteren van de geschiedenis van de Joodse inwoners van Coevorden en Drenthe. In de voormalige synagoge en het rabbihuis komt dit allemaal samen, in exposities en activiteiten. De stichting publiceert daarnaast regelmatig over dit onderwerp. De gebouwen worden met enige regelmaat ook gebruikt voor andere culturele en maatschappelijke activiteiten.

We deden in 2022 onderzoek naar de verdere ontwikkeling van deze gebouwen. Naar aanleiding daarvan verkennen wij samen met de stichting en het Diversiteitsplatform de mogelijkheden tot het verbreden van de thematiek. Het verhaal over het Joodse leven heeft duidelijke relaties met actuele thema's op het gebied van diversiteit, inclusie, en acceptatie.

Het materiële en immateriële erfgoed van deze plek verdient onze ondersteuning, maar de maatschappelijke relevantie van de voormalige synagoge kan veel groter. Voor de inwoners en voor bijvoorbeeld het onderwijs. Bij beide organisaties is draagvlak om tot de verbreding van deze thematiek te komen en de gebouwen daarvoor in te zetten. We ondersteunden beide organisaties al in projecten en activiteiten.

- Om te bouwen aan een duurzame toekomst van het gebruik, ondersteunen we de Stichting Synagoge Coevorden met een structurele subsidie, met als voorwaarde dat deze ingezet wordt voor een bredere thematiek;
- We ondersteunen organisaties met projecten en activiteiten via de Coevorder Cultuurpot, een laagdrempelige subsidieregeling die het mogelijk maakt om kleinschalige initiatieven mogelijk te maken.

Rol van de cultuurcoach

Ook hier dichten we de cultuurcoach een voorname rol toe. Wat hiervoor gezegd werd bij de amateurkunstverenigingen is ook van toepassing op andere culturele vrijwilligersorganisaties. Ook zij zijn gebaat bij iemand die naast hun staat, ze ondersteunt en helpt bij specifieke vraagstukken. Dat kan gaan om hulp bij projecten en activiteiten, maar ook bij andere onderwerpen als samenwerking, communicatie, organisatie. Met de inzet van de cultuurcoach maken we die rol waar.

2.5 Cultuurparticipatie

De periode dat we Culturele Gemeente van Drenthe waren, heeft ons laten zien dat cultuur volop aanwezig is. We zagen dat in het organisatietalent en -kracht in de dorpen en in de stad Coevorden. Vele inwoners en lokale organisaties zetten de schouders onder allerlei activiteiten, bijvoorbeeld tijdens de weekenden van het Cultuurpad Coevorden. Ook zagen we het plezier dat mensen beleven aan het bezoeken van culturele activiteiten, groot en klein. Het werken vanuit een overkoepelend thema is een krachtige manier om in samenwerking met diverse partijen mooie culturele activiteiten te organiseren.

En ergens wisten we dat ook al. In onze gemeente doet zich sinds enkele jaren een interessante ontwikkeling voor waarin dit alles tot uiting komt. Met projecten als Toorn van Thunaer, Woeste Gronden, The Armed Man en Open Atelieldagen Coevorden laten initiatiefnemers zien dat er in de gemeenschap organisatietalent en -kracht, creativiteit en plezier is om zelf en met elkaar cultuur te maken. De spelende mens komt tot bloei. De waarde ligt in het plezier zelf van de deelnemer en de bezoeker. Het biedt kansen om verhalen te vertellen op een toegankelijke manier. En soms is het de springplank voor deelnemers om zich verder te bekwamen.

Daarmee vormen deze projecten -klein en groot- een waardevol deel van het cultureel ecosysteem in de gemeente Coevorden. Ze brengen inwoners, organisaties bij elkaar om gezamenlijk tot mooi culturele projecten te komen. Inwoners uit de gemeente en de regio kunnen volop meedoen en de drempel om te bezoeken is over het algemeen laag. Dit soort projecten zijn van grote waarde voor de aanwezigheid van cultuur in de samenleving en dragen bij aan kansrijk opgroeien.

- We stimuleren deze ontwikkeling en doen dit door eens per 3 jaar een bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen voor dit soort initiatieven.

We maken daarin onderscheid tussen groot en klein. Kleinschalige activiteiten ondersteunen we via de Coevorder Cultuurpot. De ruimte die we hier bieden is bedoeld voor grote projecten zoals hierboven genoemd. Grote projecten hebben als voordeel dat er meer bereikt kan worden: in deelname van allerlei personen en partijen, in de samenwerking tussen professionals en amateurs, in persoonlijke ontwikkeling van deelnemers, in het bereik van publiek.

Uiteindelijk dient de ondersteuning van beide dezelfde doelstelling: inwoners en initiatieven uit de samenleving zélf en met elkaar cultuur laten maken.

2.6 Jongerencultuur

Kijken vanuit het kind en kansrijk opgroeien betekent ruimte geven aan en stimuleren van de cultuurbeleving van kinderen en jongeren. Het bestaande is lang niet altijd interessant op jonge leeftijd, de snelheid waar jonge generaties mee geconfronteerd worden sluit daar meestal niet bij aan. Dit vraagt om tijd en om aandacht, om kennismaking en ruimte geven. De culturele broedplaats is de plek waar die ruimte kan worden geboden en waar ook de specifieke Coevorder jongerencultuur uit bestaat.

Met de Coevorder Cultuurpot ondersteunen wij initiatieven gericht op de jongerencultuur in de gemeente Coevorden.

2.7 Ons cultureel bezit

Cultuurhistorie en erfgoed

De gemeente Coevorden kent een rijke historie, of we het nu over de roemruchte geschiedenis van de voormalige vesting hebben of over de lange historie van de dorpen en het landschap. Zoals we dat in 2022 hebben gedaan met het 350-jarig jubileum van het ontzet van Coevorden, sluiten we waar mogelijk cultureel aan bij dit soort momenten. In 2023 met het Van Gogh-jaar, in 2027 rondom de Slag bij Ane. Wij zetten daarnaast het beleid voort om ieder jaar een aantal publicaties te ondersteunen die de cultuurhistorie en/of het erfgoed in onze gemeente voor het voetlicht brengen.

Het Nedersaksisch en het gebruik daarvan zijn volop aanwezig in onze gemeente. We zien dat het Huus van de Taol zich hard maakt voor het Nedersaksisch op het basisonderwijs. Dit initiatief blijven we ondersteunen. Daarnaast nemen we in de subsidieregelingen voor kunst en cultuur de streektaal mee als een pluspunt in de beoordeling.

Kunst in de openbare ruimte

De gemeente heeft een rijk bezit aan kunst in de openbare ruimte. Ook is zij in het bezit van een collectie beeldende kunst dat in de gemeentelijke gebouwen hangt of is opgeslagen.

Voor de instandhouding van deze kunst is een onderhoudsprogramma nodig en een onderhoudsbudget. Wat betreft de kunst in de gemeentelijke gebouwen en in opslag brengen we de kunsthistorische waarde in beeld en nemen een besluit over wat te doen met dit kunstbezit.

Nieuwe kunst in de openbare ruimte komt tot stand in het kader van andere projecten, bijvoorbeeld bij herinrichting van gebieden of nieuwbouw. Wij realiseren nieuwe kunst in de openbare ruimte met visie: het kunstzinnige, onconventionele, vernieuwende zijn de uitgangspunten. Zij geven de omstandigheden voor een andere kijk op de dingen, zetten aan tot vragen of een gesprek. Te vaak wordt er bij nieuwe kunst gekeken naar passendheid, aansluiting bij het bestaande of bij de 'look & feel' van een gebied. Kunst heeft zijn waarde bewezen door vernieuwend of anders te zijn. Op het moment dat het wordt gerealiseerd, waardeert niet altijd iedereen het, maar in de tijd veranderen percepties en waardering.

Gemeentelijk kunstbezit

De gemeente Coevorden is in het bezit van gemeentelijke kunst. Deze beeldende kunst hangt deels in de gemeentelijke gebouwen, het overgrote deel ligt al geruime tijd in een opslag. Dit bezit is het resultaat van aankopen, schenkingen enz. die soms tot ver voor de gemeentelijke herindeling teruggaan. In 2023 maken we een kunst- en cultuurhistorische inventarisatie en stellen een advies op wat te doen met ons kunstbezit. In dat advies wordt stapsgewijs gekeken naar verscheidene mogelijkheden: behoud van de kunstwerken, mogelijkheden van bruikleen aan bijvoorbeeld musea, teruggeven aan kunstenaar of diens erfgenamen en verkoop.

2.8 Cultuurcoach

Voor een goed functioneren van het cultureel ecosysteem hebben we wegwijzers en bruggenbouwers nodig. Organisaties, maar zeker ook cultuurdeelnemers vinden niet altijd vanzelf hun weg. Hiervoor kwam al een aantal keer terug dat de cultuurcoach een belangrijke rol heeft in het leggen van verbindingen tussen vraag en aanbod, in het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties op allerlei vlakken. De inzet van deze bruggenbouwer wordt als een belangrijke schakel gezien in het herstel van de amateurkunstsector. In de komende periode zijn er ook weer landelijk middelen om deze inzet op lokaal niveau te financieren. De staatssecretaris van Cultuur en Media stelt hiervoor voor de komende periode extra middelen beschikbaar.

- Om die reden kiezen we ervoor om de cultuurcoach structureel te maken, in deze periode voor 1,2 fte. In de opdracht maken we keuzes in waar de prioriteiten liggen.

We kiezen voor het volgende profiel:

De verbinder

De cultuurcoach brengt samenwerking tussen cultuur en andere domeinen tot stand. De coach kent het lokale cultuuraanbod en maakt dit inzichtelijk, bemiddelt tussen vraag en aanbod en stimuleert partnerschappen tussen zorg-, welzijn-, sport-, onderwijs en cultuurorganisaties. De cultuurcoach zoekt naar verbindingsmogelijkheden tussen cultuureducatie binnen en buiten schooltijd en onderhoudt het netwerk van cultuurorganisaties en breidt deze actief uit.

De voorlichter

De cultuurcoach promoot het lokale aanbod en communiceert over goede voorbeelden van culturaanbod voor specifieke doelgroepen. Ook verspreidt de cultuurcoach actief relevante en actuele informatie over (nieuwe) regelingen, subsidies etc. aan cultuurprofessionals, culturele verenigingen en cultuurbeoefenaars. Verder peilt de cultuurcoach vragen en behoeften bij (potentiële) beoefenaars, verenigingen en professionals.

De organiserende ontwikkelaar

De cultuurcoach ontwikkelt samen met cultuuraanbieders nieuwe producten en diensten en verbetert bestaand aanbod met het oog op specifieke doelgroepen. De coach creëert draagvlak voor kansrijk cultuurparticipatie en cultuureducatieaanbod en stimuleert een lerende houding bij organisaties. Waar mogelijk benut de cultuurcoach kansen voor cultuur bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast ondersteunt de cultuurcoach vrijwilligersorganisaties en kunstprofessionals bij het vinden van podium, repetitie- en ontmoetingsruimte en organiseert de coach ontmoetingen en kennisuitwisseling tussen verschillende partijen en domeinen.

Voor dit profiel is gebruik gemaakt van de handreiking 'Bruggenbouwers in cultuur' van het Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA, maart 2020).

Dit profiel laat zien dat we kiezen voor een 2^e lijnsfunctie. De cultuurcoach helpt en ondersteunt organisaties om zelf verder te kunnen met waar ze zich op toeleggen. Soms is het nodig om zelf de organisator te zijn van een activiteit en project. Als dat het geval is, is dat altijd met de bedoeling om organisaties te helpen bij zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid.

We maken in de uitvoering een keuze in de positionering van de cultuurcoach. In de pilot (2021-2022) werd de functie via een opdracht aan Stichting K&C vervuld vanuit de gemeentelijke organisatie. In Nederland zien we de rol van cultuurcoaches op diverse manieren in organisaties belegd: binnen een aparte lokale stichting, binnen de welzijnsorganisatie, de bibliotheek, maar ook de gemeente.

3. Van beleid naar uitvoering

In de verdere uitwerking na ter inzage legging van het ontwerp stellen we een uitvoeringsprogramma op, waarin antwoord wordt gegeven op de vraag wat er nodig is om onze doelen te bereiken, wanneer we onderdelen denken te realiseren en met wie. Ook gaan we in op samenwerkingen met partijen als de provincie Drenthe, Stichting K&C, de regio zuidoost-Drenthe.

4. Financiële uitwerking

4.1 Huidig beleid

Ongewijzigd beleid

Er is een periode geweest dat cultuur in de gemeente Coevorden minder aandacht kreeg. Niet of minder 'van cultuur zijn' betekent echter niet dat we niets deden en er ook geen structurele middelen waren voor cultuur. We ondersteunden de culturele instellingen Stichting Cultuurpodium Coevorden en Stichting Stedelijk Museum Coevorden, subsidieerden de scholen in onze gemeente in het cultuurmenu en hadden jaarlijks middelen voor de ondersteuning van de amateurkunst. Op dit moment (programmabegroting 2023) is het totaal aan begrote gemeentelijke structurele middelen voor cultuur:

Cultuurpodium Coevorden	€ 127.000
Stedelijk Museum Coevorden	€ 230.000
Cultuureducatie	€ 15.000
Amateurkunst (kunst algemeen)	€ 68.600
Onderhoud kunstwerken	€ 3.200
Totaal	€ 443.800

De besteding van de middelen voor amateurkunst vond hoofdzakelijk plaats met incidentele ondersteuning. Met nieuw beleid brengen we daarin verandering.

In de programmabegroting 2023 is voor 2023 € 70.000 opgenomen voor de inzet van de cultuurcoach. Tezamen met de inzet van de SPUK-gelden voor de brede inzet van combifuncties biedt dat ruimte voor 1,2 fte. Dat is een verruiming ten opzichte van de pilot (0,6 fte). Met deze middelen zetten we feitelijk al een eerste stap in nieuw beleid. Voor de pilot maakten we 53.000 euro vrij, gebaseerd op 0,6 fte en zonder gebruik te kunnen maken van de landelijke regelingen voor de combifuncties. Voor een goede vergelijking met de voorstellen voor nieuw beleid is het goed om deze middelen voor de inzet van de cultuurcoach in ogenschouw te houden.

Culturele Gemeente van Drenthe

In 2021 en 2022 was Coevorden Culturele Gemeente van Drenthe. In deze periode stond cultuur en waar de Coevorder samenleving toe in staat is in de schijnwerpers. De middelen die voor dit project werden vrijgemaakt, waren incidenteel. Na de afsluiting begin 2023, ronden we dit project ook financieel af.

2020	€ 70.000
2021	€ 210.900
2022	€ 182.700
Totaal	€ 463.600

Dit zijn de gemeentelijke middelen die in de diverse programmabegrotingen ten behoeve van Coevorden Culturele Gemeente van Drenthe zijn opgenomen. In 2021 en 2022 werd ieder jaar € 50.000 euro van de structurele middelen voor cultuur (amateurkunst) ingezet voor de dekking van kosten Coevorden Culturele Gemeente van Drenthe. De provinciale subsidie voor Culturele Gemeente is hier buiten beschouwing gelaten.

4.2 Nieuw beleid

Voor deze fase van de beleidsontwikkeling werken we 3 scenario's uit en geven de financiële contouren aan van ieder scenario. De exacte financiële uitwerking volgt nadat de gemeenteraad in mei 2023 richting gegeven heeft aan de gewenste beleidskeuzes. In dit stadium maken we al wel een keuze in wat we zien als 'de basis'. Deze basis is zonder meer nodig om visie en ambitie te kunnen realiseren. Deze basis is daarmee geen onderdeel van de scenario's.

We benadrukken dat we in dit hoofdstuk enkel nog de contouren aangeven van de financiële uitwerking. Zij zijn gebaseerd op ramingen, inschattingen enz., maar geven wel een goed beeld van waar je als gemeente voor staat als je bepaalde keuzes maakt.

De culturele basisinfrastructuur

In hoofdstuk 1 gaven we aan dat als het om cultuur in de samenleving gaat, we keuzes maken. We onderscheiden meerdere typen cultuuraanbieders. In het nieuwe beleid staan we voor een goede culturele basisinfrastructuur. We dichten de culturele instellingen een voorname rol toe in het realiseren van visie en ambitie. Dat vraagt om sterke organisaties die in staat zijn om die brede culturele maatschappelijke functie te vervullen. Dan hebben we het concreet over Cultuurpodium Coevorden en Stedelijk Museum Coevorden. Ook vraagt het om een structurele inbedding van het werk van de cultuurcoach in de gemeente Coevorden. Dit betekent dat:

- We staan voor de keuzes die in hoofdstuk 2 genoemd worden ten aanzien van Cultuurpodium Coevorden en Stedelijk Museum Coevorden. In het kort komt het neer op:

Cultuurpodium Coevorden

Naast theaterzaal een 2^e locatie

Culturele broedplaats

Verder professionalisering, uitbreiding van personeel om functie mogelijk te maken

Stedelijk Museum Coevorden

Toekomstige uitbreiding van het museum in het Arsenaal

Toekomstige verbouwing van het Arsenaal om het geschikt te maken voor een professionele museumfunctie

Verdere professionalisering in de vorm van een curator en conservator

- We de cultuurcoach in Coevorden vanaf 2024 structureel maken, gebaseerd op een inzet van 1,2 fte en een jaarlijks activiteitenbudget.

Structurele middelen

Cultuurpodium Coevorden	€ 255.000
Stedelijk Museum Coevorden	€ 360.000
Culturele broedplaats	€ pm
Cultuurcoach	€ 80.000
Totaal	€ 695.000

Mogelijke kapitaallasten (kosten voor rente en afschrijving) die voortvloeien uit investeringen zijn nog niet opgenomen in de structurele middelen.

Ten opzichte van huidig beleid betekent dit een verhoging van de structurele inzet met in elk geval € 338.000. De structurele middelen en evt. benodigde investering in de culturele broedplaats staan voor nu nog op pm. Deze functie omvat meer dan een tweede locatie voor Cultuurpodium Coevorden.

De benodigde structurele middelen voor Cultuurpodium Coevorden zijn exclusief de lasten (gas, water, elektra) van de tweede locatie.

Voor het toekomstperspectief van het Stedelijk Museum Coevorden is een meerjaren exploitatieraming gemaakt, rekening houdend met investeringen en uitbreiding van het museum en de museumorganisatie in het Arsenaal. Deze raming laat een oplopend exploitatietekort zien naar 2030 tot circa € 380.000.

Investerings

Cultuurpodium Coevorden	€ 2,5 - 3 miljoen
Stedelijk Museum Coevorden	€ 1,5 - 1,7 miljoen
Totaal	€ 4 - 4,7 miljoen

Deze contouren zijn gebaseerd op:

- Cultuurpodium Coevorden: een actuele m2 prijs voor nieuwbouw van een theaterfunctie en het aantal m2 in De Fabriek;
- Stedelijk Museum Coevorden: de indicatieve doorrekening in het verkenningsplan tot 2030 van alle te nemen maatregelen, verminderd met al geplande investeringen tot en met 2030 op het gebied van onderhoud en verduurzaming.

Drie scenario's: toelichting vooraf

In de inleiding van dit hoofdstuk gaven we aan dat we 3 scenario's uitwerken en de financiële contouren aangeven van die scenario's. We benadrukken dat het in deze fase van de beleidsontwikkeling gaat om richting en inzicht in wat de financiële consequenties zijn van te maken keuzes. De genoemde bedragen zijn daarom geen absolute getallen; ze zijn in deze fase ondersteunend naar de beleidskeuzes.

In hoofdstuk 1 gaven we aan dat ons vertrekpunt het kind is en dat we de mogelijkheden voor het kind willen vergroten om cultureel kansrijk op te groeien. De culturele partijen en andere betrokken organisaties dragen daaraan bij en werken samen vanuit die visie. We kijken naar het culturele veld als ecosysteem. Het is goed om te benadrukken dat het in die samenwerking gaat om wisselwerking. Activiteiten en projecten, binnen- en buitenschools, zijn bijvoorbeeld gebaat bij een goede culturele infrastructuur en vice versa.

Wat betreft cultuureducatie werken we met de volgende uitgangspunten:

- binnenschools cultuuronderwijs: voor de berekening hanteren we het bedrag per leerling per jaar genoemd in hoofdstuk 2.1, € 7. We gebruiken de aantallen leerlingen die in 2022 door de onderwijsstichtingen zijn opgegeven bij de aanvragen voor dat jaar;
- buitenschoolse cultuureducatie: voor een doorrekening van de structurele kosten voor 1 jaar toegankelijke cultuurlessen buitenschools gaan we uit van 75 leerlingen, een lestarief van € 75 en gemiddeld 3 lessen per maand. De gemeentelijke bijdrage zorgt voor een verlaging van het tarief tot € 40.

Scenario 1

In dit scenario staan we in het cultuurbeleid maximaal voor cultureel kansrijk opgroeien en voor de benodigde middelen om dit samen met alle partijen in het cultureel ecosysteem te realiseren. Alle voorgestelde beleidskeuzes worden omarmd. Bovenop de basis zoals hiervoor geschetst betekent dit het volgende:

Structurele middelen

Cultuuronderwijs (binnenschools)	€ 30.000
Cultuureducatie (buitenschools)	€ 100.000
Amateurkunst	€ 50.000
Synagoge Coevorden	€ 15.000
Coevorder Cultuurpot	€ 20.000
Cultuurhistorie	€ 5.000
Onderhoud kunst openbare ruimte	€ 10.000
Totaal	€ 230.000

Basis + scenario 1: € 925.000

Eens per drie jaar is er bovendien incidenteel € 25.000 extra aan middelen beschikbaar voor een groot cultuurparticipatieproject. Op deze manier bieden we ruimte aan een grotere productie.

Investeringen

In dit scenario zijn er naast investeringen in de basisinfrastructuur geen verdere investeringen nodig.

Scenario 2

In dit scenario is de visie op cultuur, zoals in hoofdstuk 1 beschreven, ook de basis. We staan voor cultureel kansrijk opgroeien en investeringen die daarvoor nodig zijn in cultuur en in voorzieningen. We leggen andere accenten dan in scenario 1 en maken een aantal keuzes in wat we als prioriteit zien in wat er moet gebeuren om de visie te kunnen realiseren. Voor amateurkunst, cultuurparticipatie en cultuurhistorie creëren we één

voorziening: de Coevorder Cultuurpot. Per saldo is er minder budget hiervoor dan in scenario 1. Daaruit ondersteunen we ook de grote cultuurparticipatieprojecten, zoals hiervoor genoemd, dat wil zeggen dat er niet eens per drie jaar geen extra € 25.000 extra aan middelen is voor een groot project. In dit scenario hebben we bovendien minder middelen voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte.

Structurele middelen

Cultuuronderwijs (binnenschools)	€ 30.000
Cultuureducatie (buitenschools)	€ 100.000
Coevorder Cultuurpot	€ 50.000
Synagoge Coevorden	€ 15.000
Onderhoud kunst openbare ruimte	€ 5.000
Totaal	€ 200.000

Basis + scenario 2: € 895.000

Investeringsen

Ook in dit scenario zijn er naast investeringen in de basisinfrastructuur geen verdere investeringen nodig in gebouwen en andere voorzieningen.

Scenario 3

In dit scenario is de visie op cultuur, zoals in hoofdstuk 1 beschreven, ook de basis. Ook in dit scenario staan we voor cultureel kansrijk opgroeien, maar is de uitwerking in beleid echt anders. We investeren in het binnenschoolse cultuuronderwijs en onze ambitie om buitenschools toegankelijk cultuurlessen aan te bieden blijft overeind. Van de partijen in Synagoge Coevorden verwachten we dat ze meer eigen inkomsten genereren voor de exploitatie van de voormalige synagoge. Er is minder ruimte in de Coevorder Cultuurpot om organisaties te ondersteunen in activiteiten en projecten. In dit scenario hebben we bovendien minder middelen voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte.

Structurele middelen

Cultuuronderwijs (binnenschools)	€ 30.000
Cultuureducatie (buitenschools)	€ 100.000
Coevorder Cultuurpot	€ 30.000
Synagoge Coevorden	€ 10.000
Onderhoud kunst openbare ruimte	€ 5.000
Totaal	€ 175.000

Basis + scenario 3: € 870.000

Investeringsen

In dit scenario zijn er naast investeringen in de basisinfrastructuur geen verdere investeringen nodig in gebouwen en andere voorzieningen.

5. Bronnen

- ABC Nova, *Routekaart Stedelijk Museum Coevorden*, 3 februari 2023;
- Baars, M., *Theater Hofpoort en de verkenning van een toekomst*, november 2022;
- BMC, *Revitalisering van de amateurkunst, Investeren in een betere ondersteuningsstructuur*, 13 september 2021;
- Gemeente Coevorden, *Cultuur door en door, Hoofdlijnen kunst- & cultuurbeleid*, december 2021;
- Linked Cultuurmanagement, *Tien aanbevelingen voor de toekomst van de synagoge in Coevorden*, december 2022;
- LKCA, *Bruggenbouwers in Cultuur, Een handreiking voor de inzet van lokale ondersteuningsfuncties*, maart 2020;
- LKCA e.a., *"Kunstenaars stoppen niet".....maar de positie van veel culturele zzp'ers is wel precair*, oktober 2021;
- Vereniging Drentse Gemeenten, *Resultaten enquête ondersteuning culturele organisaties*, juli 2022.

